

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO – 410.012.01.2015

P/15/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/045 – Karta Dużej Rodziny jako element polityki rodzinnej państwa.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Izabella Śpiewak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 97865 z dnia 3.09.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego („UM” lub „Urząd”), Pasaż Karola Rudowskiego 10, 97-300 Piotrków Trybunalski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Chojniak, Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Miasto Piotrków Trybunalski, dzięki uchwaleniu w 2013 r. Programu „Rodzina+4”, zapewniło rodzinom wielodzietnym możliwość korzystania z lokalnych ulg i zniżek. Działania promujące Program przyczyniły się do pozyskania partnerów prywatnych, oferujących wsparcie m.in. w zakresie sportu, rekreacji, zdrowia i gastronomii, jak również do sukcesywnego wzrostu liczby rodzin korzystających z Programu (z 67 w 2013 r. do 91 w roku 2015). Najczęściej wykorzystywanym instrumentem wsparcia były ulgi na przejazdy komunikacji miejskiej, co potwierdziły wyniki przeprowadzonego wśród rodzin badania ankietowego.

Środki przeznaczone przez Miasto na pomoc rodzinom wielodzietnym w ramach Programu były wystarczające do realizacji tego zadania. Zrealizowane w latach 2013-2015 (I półrocze) wydatki w kwotach: 70,9 tys. zł, 151,5 tys. zł i 71,4 tys. zł stanowiły odpowiednio: 74,6%, 95,6% oraz 37,3% planu po zmianach.

Przyjęta dla Miasta na lata 2014-2020 strategia rozwiązywania problemów społecznych spełniała wymogi określone w art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej². Określone w tym dokumencie cele i zadania adresowane do rodzin wielodzietnych były sukcesywnie realizowane. Poza działaniami wynikającymi z założeń ogólnopolskiej i lokalnej Karty Dużej Rodziny, a także obowiązkami określonymi w ustawie o pomocy społecznej, Miasto organizowało rozmaite imprezy przeznaczone dla rodzin wielodzietnych, mające na celu ich integrację oraz pomoc w opiece nad dziećmi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie i wdrożenie lokalnych ulg dla rodzin wielodzietnych.

Opis stanu faktycznego

W latach 2014-2015 na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego realizowany był Program „Rodzina+4” skierowany do rodzin wielodzietnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie,
² Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm., zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”,

Do prowadzenia postępowania w sprawie przyznawania ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny („KDR”) Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego upoważnił³ Dyrektora oraz jednego z kierowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie – „MOPR” (jednostki organizacyjnej Miasta prowadzonej w formie jednostki budżetowej).

(dowód: akta kontroli str. 7-24)

W latach 2010-2015 (do 30 września) liczba ludności zamieszkującej Miasto Piotrków Trybunalski ulegała systematycznemu zmniejszeniu – z 77.944 w 2010 r. do 75.589 w 2014 r. i 74.970 na koniec analizowanego okresu. Tendencja spadkowa wystąpiła również w odniesieniu do liczby rodzin wielodzietnych (odpowiednio: z 496 do 413 i 335) oraz liczby dzieci na 1000 mieszkańców (ze 177 do 175 i 169). W całym analizowanym okresie na terenie Miasta funkcjonował jeden rodzinny dom dziecka, a od 2013 r. – 130 rodzin zastępczych (w poprzednich latach kolejno: 127, 124 i 120).

Tendencję spadkową odnotowano również w zakresie: liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (z 5.303 w 2010 r. do 4864 w 2014 r. i 3832 w 2015 r.), w tym zasiłków rodzinnych (odpowiednio z 3323 do 2492 i 1978), liczby rodzin wielodzietnych korzystających z zasiłków rodzinnych (z 496 do 413 i 335), liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej⁴ (z 4773 do 3325 i 2836).

W analizowanym okresie zwiększeniu uległa natomiast liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej - w kolejnych latach liczba ta wniosła: 208, 228, 225, 207, 213 i 260. Wzrastała również ilość kart wydanych w ramach realizacji Programu „Rodzina+4”: z 375 w 2013 r. do 429 w 2014 r. i 458 w okresie 3 kwartałów 2015 r. (karty wydano odpowiednio dla: 67, 82 i 91 rodzin).

(dowód: akta kontroli str. 25)

1.1. Analiza potrzeb (oczekiwań) rodzin wielodzietnych jako podstawa dla działań na rzecz tych rodzin, w tym lokalnej KDR.

W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, MOPR opracował ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2014 dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Dokument ten przedstawiony został w formie tabelarycznej (według obowiązującego wzoru, dostępnego na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej) i obejmował wszystkie elementy określone przepisem art. 16a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W ocenie przedstawiono dane o liczbie osób i rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej oraz powody przyznania tej pomocy (m.in. ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz wielodzietność).

(dowód: akta kontroli str. 26-62)

Uchwalona na lata 2014-2020 strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego⁵ obejmowała m.in.:

- uwarunkowania demograficzne oraz diagnozę problemów społecznych (w tym m.in. zagrożenie ubóstwem dzieci i rodzin oraz pogorszenie się warunków funkcjonowania rodzin wielodzietnych),
- 3 obszary strategiczne (I - sfera społeczna, II – kultura, rekreacja, edukacja, III – ochrona zdrowia i bezpieczeństwo),
- określone w ramach powyższych obszarów 7 celów strategicznych wskazujących na rezultaty podejmowanych działań (w tym cel 4 - „wzmocnienie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych” i cel 6 – „rozwój kultury i zagospodarowania wolnego czasu”),
- cele szczegółowe, w tym:

³ upoważnienie nr 163/2014 z dnia 16 czerwca 2014 r.,

⁴ jedynie w 2013 r. wystąpił wzrost liczby tych rodzin, w stosunku do roku poprzedniego (z 3384 w 2012 r. do 3688 w 2013 r.),

⁵ uchwała Nr XL/737/14 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 29 stycznia 2014 r.,

- w ramach czwartego celu strategicznego: podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej roli rodziny (4.1), wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego i socjalnego (4.2), zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami (4.3), wsparcie rodzin najuboższych w dostępie dzieci do edukacji (4.4) oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży (4.5),
- w ramach szóstego celu strategicznego: zwiększenie roli kultury jako sposobu przeciwdziałania izolacji społecznej (6.1) i propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki (6.2),
- zadania, tj. konkretne działania służące realizacji celów, stanowiące podstawę wdrażania strategii, w tym:
 - w ramach czwartego celu strategicznego określono 21 zadań, obejmujących m.in. rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych, prowadzenie akcji promocyjnych, udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej, a także podejmowanie działań na rzecz wsparcia rodzin wielodzietnych, w tym w szczególności w ramach Programu Rodzina +4 (zadanie 4.3.6),
 - w ramach szóstego celu strategicznego wyznaczono 5 zadań, m.in. wyrównywanie różnic w dostępie do kultury dzieci i młodzieży z rodzin niezamożnych poprzez zwiększenie ilości bezpłatnych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, a także popularyzacja zajęć rekreacji ruchowej poprzez organizację zawodów i imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, a także osób starszych i niepełnosprawnych,
- wskaźniki produktu i rezultatu, odnoszące się do rzeczowych efektów podjętych działań (np. ilość rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych i zorganizowanych akcji promocyjnych, ilość świadczeń udzielonych rodzinom, liczba zaangażowanych instytucji i organizacji w działania na rzecz wsparcia rodzin wielodzietnych, ilość zorganizowanych imprez sportowo-rekreacyjnych),
- źródła finansowania (krajowe i zewnętrzne),
- sposób monitoringu i ewaluacji: przynajmniej raz w roku, po zakończeniu roku budżetowego; na podstawie informacji otrzymywanych z poszczególnych organizacji, instytucji i placówek zaangażowanych w realizację strategii, sporządzane miało być – w terminie do 31 maja przez MOPR – zbiorcze sprawozdanie za dany rok.

(dowód: akta kontroli str. 63-161)

W uchwalonej dla Miasta strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2007-2013⁶ uwzględniono cele i zadania adresowane do rodzin (bez sprecyzowania problematyki „wielodzietności”), dotyczące m.in. zwiększenia ilości bezpłatnych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz opracowania programów mających na celu przywrócenie rodzinom naturalnym funkcji wychowawczej, społecznej i ekonomicznej.

(dowód: akta kontroli str. 353-401)

W sprawozdaniu z realizacji Strategii za 2014 r. wyszczególniono m.in. następujące działania podjęte w zakresie pomocy rodzinom wielodzietnym:

- 1) w ramach czwartego celu strategicznego:
 - zadania 4.3: wypłacono dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej dla 579 dzieci na kwotę 492,6 tys. zł, w okresie jesienno-zimowym zrealizowano pomoc w postaci zaopatrzenia w opał (zasiłki celowe, opał w naturze), przeznaczoną m.in. dla rodzin

⁶ uchwała Nr VIII/124/07 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 25 kwietnia 2007 r.,

wielodzietnych, udzielano pomocy w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej oraz dofinansowania zakupu podręczników,

- zadania 4.5: programem wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych, w tym wielodzietnych, objęto 238 dzieci,

2) w ramach szóstego celu strategicznego:

- zadania 6.2: realizowano rządowy program dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”, wydając 99 rodzinom 500 kart umożliwiających korzystanie z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej.

(dowód: akta kontroli str. 162-207)

Poza powyższymi działaniami, w latach 2014-2015 Miasto organizowało rozmaite imprezy przeznaczone dla rodzin wielodzietnych, mające na celu ich integrację, a także pomoc w opiece nad dziećmi (m.in. festyny rodzinne, Dni Miasta, Jarmark Trybunalski, wycieczki rowerowe, ferie i wakacje w bibliotece). Poniesione na ten cel wydatki wyniosły ok. 378 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 341)

1.2. Prawdliwość wprowadzenia lokalnej KDR.

Uchwałą Nr XXXI/617/13 z dnia 27 marca 2013 r. (z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2013 r.), Rada Miasta Piotrkowa Trybunalskiego przyjęła program działań wspierających rodziny wielodzietne - „Rodzina +4”. W uchwale określono:

1) cele Programu:

- promowanie modelu rodziny z dziećmi i pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych,
- umacnianie rodziny i wspieranie realizacji funkcji rodziny wielodzietnej,
- promowanie form pieczy zastępczej,
- poprawa warunków życia i wzmocnienie kondycji rodzin wielodzietnych,
- zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych,
- zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu, edukacji i opieki nad dzieckiem;

2) grupę docelową:

- rodziny wielodzietne, w tym wielodzietne rodziny zastępcze, zamieszkałe i zameldowane na pobyt stały lub czasowy powyżej 3 miesięcy na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego, jeśli:

- rodzina składa się z obu lub jednego rodzica i wychowuje czworo lub więcej dzieci, które do końca danego roku kalendarzowego ukończą nie więcej niż 18 lat lub 25 lat, jeżeli uczą się lub studiują i nie pracują;
- rodzina zastępcza opiekuje się minimum czworgiem dzieci całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej i w skład jej wchodzi:
 - o osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej,
 - o dzieci, nad którymi sprawowana jest opieka, w wieku i na warunkach jw.,
 - o dzieci opiekunów (opiekuna) będących rodziną zastępczą, w wieku i na warunkach jw.;

- osoby prowadzące rodzinne domy dziecka na terenie Miasta, w którym przebywa i wychowuje się czworo lub więcej dzieci, w wieku i na warunkach jw.;

3) instrumenty umożliwiające zrealizowanie celów Programu (rodzaje uprawnień):

- prawo korzystania z bezpłatnych biletów w przejazdach autobusami Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego Sp. z o.o. w Piotrkowie Trybunalskim („MZK”);
- prawo korzystania z oferty Miejskiego Ośrodka Kultury („MOK”) w Piotrkowie Trybunalskim (50% zniżki na wejścia na spektakle teatralne i koncerty realizowane przez MOK, a także nieodpłatne uczestnictwo w zajęciach zespołów artystycznych i kół zainteresowań);
- prawo bezpłatnego korzystania z oferty zwiedzania Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim;

- prawo do bezpłatnego wydania karty bibliotecznej w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Piotrkowie Trybunalskim;
- prawo korzystania z oferty Ośrodka Sportu i Rekreacji („OSiR”) w Piotrkowie Trybunalskim ze zniżką 50% (basen, łodowisko, sauna, siłownia, aerobik);
- 4) źródła finansowania: budżet Miasta oraz budżety jednostek organizacyjnych biorących udział w Programie;
- 5) możliwość zawierania przez Miasto, w ramach Programu, porozumień z innymi podmiotami, prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie Miasta, zobowiązującymi się do finansowania udzielonych zniżek z własnych środków (wzór porozumienia określony został w załączniku do uchwały);
- 6) sposób potwierdzenia uprawnień uczestników Programu do korzystania z ulg i zwolnień: za pomocą karty (imiennej, zawierającej pesel i zdjęcie uprawnionego, termin ważności, numer karty oraz wykaz oferowanych świadczeń), którą na wniosek rodzica otrzymywać miał każdy członek Programu (wzór karty określono w załączniku do uchwały);
- 7) osobę odpowiedzialną za wykonanie uchwały: Prezydenta Miasta.

Ponadto, postanowienia uchwały zobowiązywały Prezydenta Miasta do określenia (w drodze zarządzenia) trybu postępowania w sprawie przyznawania i zasad dysponowania kartą Programu, przyznawaną na dany rok kalendarzowy.

(dowód: akta kontroli str. 19-24)

Zarządzeniem Nr 213 z dnia 22 maja 2013 r., Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wprowadził regulamin określający zasady:

- przyznawania karty, w tym wzór wniosku wraz z wykazem koniecznych do okazania dokumentów oraz wskazanie podmiotu zapewniającego obsługę administracyjną karty (Referat Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zdrowia i Pomocy Społecznej),
- wydawania karty, w tym ustalające okres ważności (do końca danego roku kalendarzowego) oraz sposób postępowania w razie utraty lub zniszczenia,
- korzystania z karty, wskazując m.in. z jakimi dokumentami karta jest ważna oraz określając zasady rezygnacji z jej użytkowania.

W regulaminie postanowiono również, iż odbiorca karty otrzyma katalog ulg i preferencji, przysługujących na dzień jej wydania, a aktualny spis ulg i rabatów dostępny będzie na stronie internetowej Miasta (www.piotrkow.pl) oraz w Referacie Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zdrowia i Pomocy Społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 208-214)

Według stanu na dzień 15 września 2015 r., Miasto Piotrków Trybunalski posiadało 21 partnerów Programu, w tym MZK⁷ i 4 jednostki organizacyjne Miasta (Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Kultury, Muzeum i Miejska Biblioteka Publiczna) oferujące ulgi i zniżki określone w uchwale Rady Miasta z dnia 27 marca 2013 r., a także 16 podmiotów⁸ prowadzących działalność gospodarczą, z którymi zawarte zostały stosowne porozumienia (według wzoru stanowiącego załącznik do uchwały). Porozumienia te nie precyzowały rodzaju i wysokości udzielanych zniżek; różny był czas ich obowiązywania (określony, nieokreślony, do odwołania). Umożliwiały

⁷ na podstawie zawartych porozumień: Nr 609/SPS/S/13 z dnia 4 czerwca 2013 r., Nr 4/SPS/S/14 z dnia 2 stycznia 2014 r. i Nr 80/SPS/S/15 z dnia 14 stycznia 2015 r.,

⁸ w tym prowadzących działalność z zakresu: usług i wyrobów medycznych (Piotrkowskie Centrum Zdrowia, Apteka na Starówce), turystyki (JUVENTUR), sportu i rekreacji (Piotrkowska Akademia Sportu, Aeroklub Ziemi Piotrkowskiej Ośrodek Szkolenia Lotniczego), gastronomii i hotelarstwa (INTERDRUK – HOSPODA VOJAK SVEJK, AREA, ALTER EGO S.C., P.P.H.U. ALLTEX), ubezpieczeń (Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych), usług: rachunkowo-księgowych (EXPERT Biuro Obrachunkowo-Podatkowe), optycznych (Pracownia Optyczno-Okulistyczna), introligatorskich (KSEROX SERWIS) i kwiaciarskich (Kwiaciarnia Amelia), mebli i art. przemysłowych (EMKA MEBLE Sp. z o.o., PHU ELWA),

korzystanie przez rodziny wielodzietne z oferowanych zniżek, które miały być realizowane we wskazanych w porozumieniach placówkach, mających siedzibę na terenie Miasta.

Zgodnie z postanowieniami tych porozumień oraz zarządzenia Nr 213 z dnia 22 maja 2013 r., wykaz wszystkich partnerów Programu, wraz z oferowanymi przez nich zniżkami i ulgami, udostępniony był na stronie internetowej Miasta.

Informacje o możliwości korzystania z karty Programu upowszechniane były również w formie ulotek i plakatów zamieszczanych w lokalnej (bezpłatnej) prasie, autobusach MZK oraz w jednostkach organizacyjnych Miasta.

Ponadto, w lipcu 2013 r. Prezydent Miasta skierował do 72 rodzin wielodzietnych (posiadających co najmniej czworo dzieci) pismo informujące o założeniach programu, warunkach wydania karty oraz przysługujących zniżkach, zaś pismem z dnia 2 grudnia 2013 r. zwrócił się do tych rodzin z zaproszeniem do wzięcia udziału w kolejnej edycji programu na 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 19-24, 208-250, 261-263, 282)

Celem pozyskania partnerów do realizacji Programu, Prezydent Miasta skierował – w okresie 31 maja – 17 czerwca 2013 r. – pisma do 98 przedsiębiorców działających na terenie Miasta, z propozycją włączenia się do Programu. W piśmie przedstawiono warunki udziału w Programie i wskazano na korzyści płynące z przystąpienia do Programu (wykreowanie pozytywnego wizerunku firmy m.in. za pośrednictwem materiałów informacyjnych i strony internetowej Miasta). Ponadto, prowadzone były przez pracownika Urzędu indywidualne rozmowy z potencjalnymi partnerami Programu, mające na celu zachęcenie ich do wzięcia udziału w przedsięwzięciu.

Poza informacją zamieszczoną na stronie internetowej, Miasto nie promowało udziału podmiotów prywatnych w Programie.

(dowód: akta kontroli str. 251-258, 342-344)

Zniżki/ulgi udzielane przez partnerów Programu (podmioty prywatne) dotyczyły następujących kategorii: mieszkanie (EMKA MEBLE - 5%), odzież i obuwie (ELWA – 10%), sportu, rekreacji i turystyki (Piotrkowska Akademia Sportu – zniżki na zajęcia sportowo-rekreacyjne dzieci i młodzieży: 25% na pierwsze dziecko, 50% na drugie dziecko i 75% na trzecie dziecko, Aeroklub Ziemi Piotrkowskiej Ośrodek Szkolenia Lotniczego – 50% na kurs szybowcowy teoretyczny i 25% na kurs praktyczny, JUVENTUR – 5% na imprezy turystyczne oraz transport, 10 zł na bilety lotnicze), usług (EXPERT Biuro Obrachunkowo-Podatkowe – 20% na wypełnienie rocznego rozliczenia podatkowego i 30% na inne usługi, TUV – 30% na ubezpieczenia majątkowe i 15% na komunikacyjne), zdrowia (Apteka na Starówce – 5% na kosmetyki i suplementy, Pracownia Optyczno-Okulistyczna – 20% na oprawy okularowe i okulary słoneczne, Piotrkowskie Centrum Zdrowia – 100% na: Przedszkole Niepubliczne Akademia Malucha, rehabilitację dla pacjentów Akademii oraz naukę w Krajowym Centrum Edukacji, 50% na rehabilitację leczniczą i 20% na porady lekarzy specjalistów), żywności (INTERDRUK – HOSPODA VOJAK SVEJK – 10% na napoje bezalkoholowe oraz kartę menu, 20% na desery, dodatkowo – w wybranych dniach - obiad gratis dla dziecka do 12 roku życia, AREA – 50% na drugą pizzę, a także napoje dla dzieci gratis przy zamówieniu powyżej 30 zł, ALTER EGO – 50% na desery i 20% na napoje bezalkoholowe, ALLTEX – 10% na usługi gastronomiczne i hotelowe, Restauracja „U Dunina”⁹ – przy rachunku za 50 zł najtańszy artykuł spożywczy gratis) i innych (Kwiaciarnia Amelia – 25%).

(dowód: akta kontroli str. 215-216, 233, 260)

⁹ na podstawie porozumienia obowiązującego w okresie od 3 lutego do 31 sierpnia 2014 r.,

1.3. Obsługa administracyjna i zasady finansowania ulg/zniżek dla rodzin wielodzietnych w ramach lokalnej KDR.

Komórką organizacyjną odpowiedzialną w Urzędzie za realizację Programu był Referat Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zdrowia i Pomocy Społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 7-16, 259)

Zniżki udzielane przez podmioty gospodarcze, z którymi Miasto zawarło porozumienia na realizację Programu, finansowane były wyłącznie przez te podmioty.

Zgodnie z treścią porozumień zawartych z MZK, partner miał wystawiać comiesięczne faktury obciążające Miasto wraz z zestawieniami wydanych biletów okresowych imiennych.

Poniesione z tytułu powyższych ulg wydatki wyniosły: 70,9 tys. zł w 2013 r., 151,5 tys. zł w 2014 r. i 71,4 tys. zł w I połowie 2015 r. i stanowiły odpowiednio: 74,6%, 95,6% oraz 37,3% planu po zmianach (95 tys. zł, 158,5 tys. zł i 191,5 tys. zł) i 0,02%, 0,04% i 0,04% wydatków ogółem Miasta (390.464,4 tys. zł, 383.122,5 tys. zł i 165.050,3 tys. zł).

Szacunkowy koszt obsługi lokalnych kart wyniósł w kolejnych latach odpowiednio: 341 zł, 390 zł i 417 zł. W oszacowanym dla jednej karty koszcie wynoszącym 0,91 zł uwzględniono koszty druku kart oraz wynagrodzenia pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 217-243, 264-281)

Według wyjaśnień Wiceprezydenta Miasta, przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia Programu, przeprowadzona została analiza liczby rodzin posiadających co najmniej czworo dzieci (teren Miasta zamieszkiwały 72 rodziny). Biorąc pod uwagę kondycję finansową Miasta, zdecydowano o finansowaniu z jego budżetu wydatków z tytułu zakupu biletów MZK oraz o pokrywaniu kosztów pozostałych ulg z budżetów jednostek organizacyjnych.

Wiceprezydent wyjaśnił również, iż na etapie planowania wysokości środków na kolejny rok budżetowy brany jest pod uwagę poziom wydatków zrealizowanych na dzień planowania, a także średnie miesięczne wydatki ponoszone z tytułu realizacji programu.

(dowód: akta kontroli str. 350-352)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Przydatność programów lokalnych jako instrumentów wsparcia rodzin wielodzietnych.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Skuteczność i efektywność działań na rzecz rodzin wielodzietnych wynikających z lokalnej KDR.

W Urzędzie gromadzone były analizy ilościowe udzielonych ulg/zniżek, sporządzane przez MZK i jednostki organizacyjne Miasta. W pozostałym zakresie nie dokonywano analiz wykorzystania przez rodziny przysługujących im ulg i zniżek, gdyż – jak wyjaśnił Wiceprezydent Miasta – uznano za bezcelowe obciążanie partnerów Programu dodatkowymi obowiązkami w tym zakresie.

Z ustnych informacji przekazywanych przez beneficjentów Programu wynikało, że najbardziej oczekiwanymi i wykorzystywanymi instrumentami były bezpłatne bilety MZK. Potwierdzała to prowadzona ewidencja w zakresie udzielonych ulg i zniżek: w latach 2013-2015 (I półrocze) zakupiono łącznie 6.834 bilety MZK (przy 1562 biletach wstępu na obiekty OSiR, 170 uczestnikach zajęć artystycznych organizowanych przez MOK, 159 wydanych kartach bibliotecznych i 9 biletach wstępu do muzeum).

Według wyjaśnień Wiceprezydenta Miasta, w okresie wydawania kart na przyszły rok (tj. w miesiącach grudzień 2015 r. i styczeń 2016 r.) zaplanowano przeprowadzanie wśród rodzin wielodzietnych ankiety mającej na celu określenie poziomu zadowolenia z przystąpienia do Programu oraz zebranie informacji co do oczekiwań w zakresie proponowanych ulg i zniżek.

(dowód: akta kontroli str. 342-349)

Na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego ogólnopolska i lokalna KDR funkcjonowały równolegle. Rozwiązania techniczne pozwalające na unifikację korzystania z obu kart nie były możliwe do wprowadzenia z uwagi na fakt, iż program ogólnopolski skierowany był do rodzin wychowujących co najmniej troje dzieci, zaś program lokalny – przynajmniej czworo.

(dowód: akta kontroli str. 19-24)

2.2. Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród rodzin wielodzietnych.

W celu dokonania oceny przydatności lokalnej KDR w odniesieniu do potrzeb rodzin wielodzietnych, wśród 50 losowo wybranych rodzin przeprowadzono anonimowe badanie ankietowe¹⁰. Spośród 13 rodzin, które odesłały wypełnione formularze ankiet, jedynie dwie (posiadające co najmniej czworo dzieci) korzystały z karty lokalnej.

Sytuacja finansowa obu tych rodzin była przeciętna, przy czym w jednym przypadku (pracujący tylko jeden rodzic) rodzina pobierała zasiłki z pomocy społecznej, zaś w drugim (oboje rodzice czynni zawodowo) nie wystąpiła konieczność korzystania z takich zasiłków.

Jedna z tych rodzin wyraziła zadowolenie z faktu funkcjonowania dwóch odrębnych kart (ogólnopolskiej i lokalnej), zdaniem drugiej zaś nie było to korzystne rozwiązanie. Odczuwalne korzyści finansowe związane z posiadaniem kart wyniosły w jednym przypadku od 50 do 100 zł miesięcznie, natomiast w drugim – pomiędzy 200 a 500 zł.

Dane uzyskane z ankiet wskazywały na większą przydatność karty lokalnej, niż ogólnopolskiej. W szczególności ankietowani wskazali na możliwość korzystania z bezpłatnej komunikacji miejskiej, sygnalizując jednocześnie potrzebę wprowadzenia zniżek na zakup m.in. obuwia i odzieży dla dzieci, podręczników, sprzętu sportowego i artykułów wyposażenia mieszkań, wprowadzenie dopłat do kursów na prawo jazdy oraz zajęcia pozalekcyjne.

(dowód: akta kontroli str. 283-340)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹⁰ badanie ankietowe przeprowadzone zostało w ramach kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim, na podstawie rejestru wydanych kart ogólnopolskich;

¹¹ Dz.U. z 2015 r., poz. 1096.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

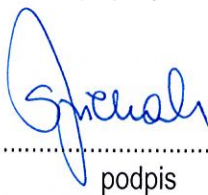
Łódź, dnia 10 listopada 2015 r.

.....
Miejscowość

.....
Data

Kontroler:

Izabella Śpiewak
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis